

AVANTAJELE UTILIZĂRII TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE ÎN PROCESUL DE PREDARE / ÎNVĂȚARE A LIMBILOR STRĂINE

*Stella Hîrbu, lect. sup. univ.,
Catedra „Limbi Moderne de Afaceri”, ASEM*

Abstract

An ideal Computer Assisted Language Learning (CALL) courseware remains not an alternative but a complementary tool in reinforcing classroom activities. Apart from relying on the ability of educators to create suitable CALL courseware, the effectiveness of CALL depends on the teacher's readiness to adopt new attitudes and approaches toward language teaching. No doubt, computers make excellent teaching tools, especially in teaching languages in any aspect, be it vocabulary, grammar, composition, pronunciation, or other linguistic and pragmatic-communicative skills. And the major benefits offered by computer in enhancing language acquisition apparently outweigh its limitations.

Trăim într-o epocă a tehnologiilor avansate, încât aproape toate domeniile vieții noastre sunt marcate de tehnologiile informaționale (TI), de calculator și internet, așa cum acestea au devenit o parte indispensabilă a societății informaționale moderne. Calculatorul se poziționează din ce în ce mai pregnant și în sistemul educațional. Acesta este folosit pentru diverse scopuri și în diferite moduri: ca mijloc didactic, ca un tutore inteligent în procesul de predare/învățare a limbilor străine, în grup sau individual, ca instrument de comunicare și instruire la distanță (prin internet) etc. În prezent, remediile TI sunt frecvent folosite atât în viața curentă, cât și în cea profesională și academică: e-learning, universități virtuale, prezentări multimedia etc., încât procesul didactic, asistat de calculator joacă un rol din ce în ce mai important. Prin urmare, va fi utilă, din punct de vedere pedagogic, prezența activă a noilor tehnologii în sala de studii, deoarece utilizarea tehnologiilor digitale, pe parcursul orelor, sporesc motivația studenților pentru învățare, implicând astfel o atenție mai mare a acestora la obiectivele lecției. La rândul lor, studenții, fiind exponenți ai generației moderne, în cultura cărora este deja înrădăcinată practica calculatorului și a navigării în rețea au dispus ca procesul didactic, mediat de tehnologiile digitale, să devină și mai accesibil. În acest sens, actul învățării nu mai este considerat în totalitate efectul muncii profesorului, ci rodul interacțiunii dintre student, calculator și profesor.

Utilizarea calculatorului în procesul de predare a limbii străine are rădăcini anglo-saxone, sau mai curând nord-americane. Acum, computerul este folosit pe larg în toate țările globului și în exclusivitate la toate nivelele de instruire (de la ciclul primar până la cel universitar). Un rol esențial pentru îmbunătățirea/optimizarea procesului de predare/învățare, asistat de calculator, îl joacă dezvoltarea rapidă a internetului, care, fiind un sistem de rețele la nivel mondial, a devenit, într-un timp foarte scurt, cel mai important mijloc de comunicare, și cea mai mare sursă de informații.

Considerând calculatorul un instrument didactic, vom remarca, pentru început, mai multe modalități de apariție a acestuia, în demersul instructiv-educativ: utilizarea calculatorului pentru tehnoredactarea computerizată a documentelor; utilizarea acestuia ca mijloc de predare în cadrul lecțiilor de comunicare de noi cunoștințe, de recapitulare, în care calculatorul poate reprezenta suport al unei sinteze, imagini, figuri ce pot fi proiectate în scopul transmiterii de cunoștințe; realizarea unor bănci de date, adică stocarea de informații, modalitate care să permită, ulterior, regăsirea informațiilor după anumite criterii etc.

Experții din domeniul învățării limbilor străine, asistată de calculator (CALL – *Computer Assisted Language Learning*), explică noțiunea de „... computer ca instrument didactic „prin funcțiile pe care le deține acesta în cadrul cursului de limbă străină. Levy, de exemplu, descrie rolul și funcția de calculator în sala de studii dintr-o perspectivă mai largă: „... computer as teacher, computer as tool to develop task, to complement to class and to practice language ...” [3, p.124]. Funk a identificat cinci domenii de performanță ale computerului, în predarea limbilor străine, și anume: de instruire, comunicare, cogniție, de informare, și de tehnoredactare a textului [2, p.5].

Studiul propus se axează asupra avantajelor pe care le aduce computerul în procesul de studiere a limbilor străine. În acest sens, o sinteză a experienței profesionale proprii, precum și a celei redată de colegii de serviciu privind instruirea asistată de calculator, ne va permite să evidențiem următoarele avantaje ale prezenței acestui instrument didactic la studierea limbilor străine (figura 1).

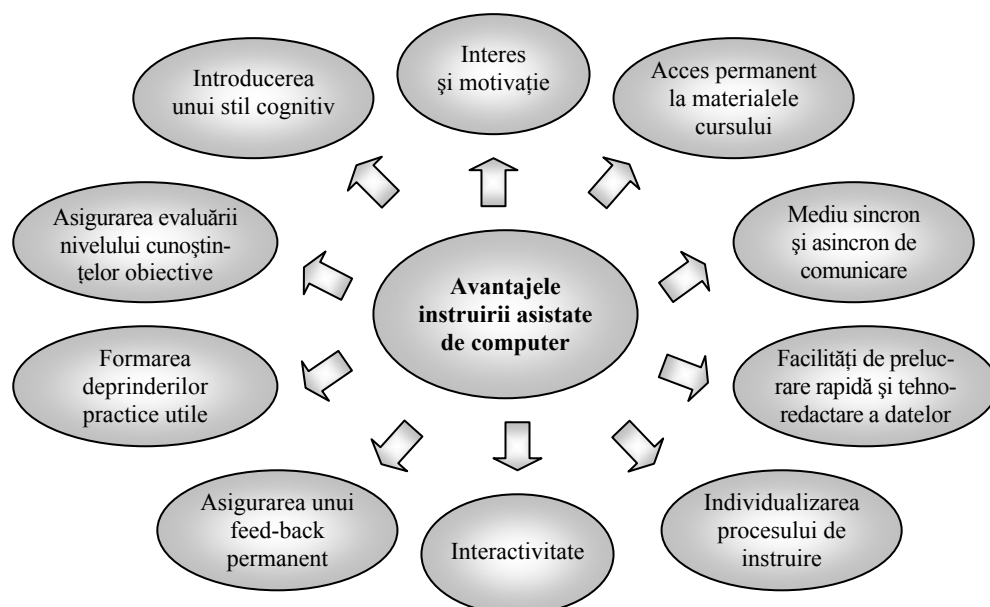

Figura 1. Avantajele instruirii asistate de computer

Cursurile de limbă străină, asistate de tehnologii informaționale, sunt deosebit de atractive pentru studenți. Materialele multimedia bine pregătite (corect structurate, dozate) sunt, de fapt, mult mai clare și mai eficiente decât cele tradiționale. Aici, pot fi combinate texte, imagini, înregistrări sonore și secvențe video. O imagine face cât o mie de cuvinte spune un proverb. În mod similar, o prezentare de calitate poate transmite foarte multe informații utile unui auditoriu, într-un timp foarte scurt. Cel care dorește să utilizeze produse multimedia, în scopul învățării și aprofundării limbilor germane, sau engleze, dispune, în prezent, de multiple resurse didactice precum CD-uri și materiale puse la dispoziție de website-uri accesate pe Internet. Editurile germane, cum ar fi Hueber, Klett, Langenscheidt, și altele care produc manuale tipărite ca Tangram, Laguna, Delfin, Deutsch im Beruf etc., și cele anglofone: Cambridge University Press sau Oxford University Press, Market Leader, produc în paralel materiale suplimentare, care pot fi utilizate în cursul de limba germană sau engleză (editate pe suport digital). Unele materiale electronice sunt oferite în set cu manualul, altele pot fi achiziționate separat. Acestea conțin cărți electronice, dicționare, enciclopedii virtuale, exerciții interactive la gramatică și vocabular, cântece, dialoguri, filme, sarcini la texte de lectură și exerciții, care dezvoltă competențe de comunicare scrisă și orală. Multe dintre aceste materiale (de tip multimedia), care fac apel la imagine, sunet, text, animație, se axează pe reprezentări complexe, iar atenția studentului este atrasă de elementele de noutate, ingeniozitate și diversitate. Întregul proces de învățare a limbilor străine, asistat de calculator, poate fi realizat prin utilizarea diferitelor sisteme, tipuri de programe și forme didactice, cum ar fi DRILL-and-practice-program, programe de tutore, programe de simulare, și sisteme de hipertext și hiper-mediale.

Amploarea resurselor didactice ale Internetului ne face să apelăm la acest mijloc de informare ori de câte ori avem nevoie. Acesta poate fi un mediu de învățare atât online, cât și individual sau tutorial. La web-adrese precum: www.hueber.de, www.langenscheidt.com, www.DeutschLern.Net, www.dw.de, www.oup.com, www.market-leader.net și altele, sunt postate frecvent teme interactive pe diferite subiecte. Baza de date cu materiale interactive, tip multimedia, ghiduri interactive, simulări, jocuri educaționale, exerciții interactive la gramatică și vocabular, comprehensiunea scrisă și orală, sunt la dispoziția studenților, cu acces liber (free-online), sau prin crearea unui cont personal gratuit. Acestea oferă posibilitatea studierii individuale sau a celei mediate de către profesor, care își inaugurează o pagină proprie. Materialul didactic prezentat pe aceste web-pagini contribuie esențial la dezvoltarea celor patru deprinderi integratorii ale actului de comunicare: audiere, lectură, vorbire și scriere. Web-paginile instructiv-educative oferă permanent profesorilor (de germană/engleză, ca limbă străină) noi materiale și foi de lucru pentru descărcare, destinate cursurilor. Site-urile și sistemele de gestiune a cursurilor, cum ar fi: www.DeutschLern.Net, www.goethe.de, www.vle.ase.md, dispun de multe facilități importante ale unui mediu virtual de instruire. Profesorii, pot lansa propriul domeniu didactic (de monitorizare), care poate fi accesat, prin sisteme de autorizare, de către studenți. Un sistem intern de mesaje oferă posibilități extinse de comunicare permanentă (în regim online) cu studenții, prin inițierea de dialoguri. Prin funcțiile statistice de care dispun platformele de instruire, profesorul are posibilitatea de a monitoriza oricând progresele realizate

de studenți. Aici pot fi utilizate materialele publicate atât de autorii site-lui, cât și cele generate de profesor, în funcție de nivelul de cunoștințe al grupei instruite. În plus, se pot concepe și pune la dispoziția studenților sarcini de lucru adecvate temei abordate la orele de limbă străină. Aceste sisteme de gestiune a procesului de instruire permit profesorilor posibilitatea de a insera, în platforma de instruire (anexată la web-site), propriile cursuri, exerciții, teste și autoevaluări, optimizate și destinate pentru:

- învățarea sincronă, profesorul gestionează în întregime lecția: creează, coordonează și monitorizează mediul educațional;
- învățământul asincron – studiul în ritmul personal al studentului, proiecte de colaborare (învățământ la distanță).

Instruirea asistată de calculator înseamnă nu doar interacțiune și suport, dar și evaluare obiectivă. În cazul evaluării, se elimină subiectivitatea umană. În acest caz, studentul are posibilitatea să se autoevalueze. Din motivul aprecierii cunoștințelor de către sistem (excluderea factorului uman), devine redusă starea de stres și emotivitatea persoanei evaluate. În aceste condiții, profesorul are posibilitatea să evalueze simultan mai mulți studenți, cu nivele diferite de pregătire, deoarece testele de evaluare sunt diferențiate după grade variate de dificultate (ex. nivelele A1, B1 etc., conform *Cadrului european comun de referință pentru limbi* [1, p.27]).

Prin implementarea sistemelor de gestiune a cursurilor (platformelor de instruire), instruirea este orientată către fiecare student în parte, permițându-i acestuia să-și aleagă conținutul și metodele corespunzătoare intereselor, necesităților și abilităților proprii. De asemenea, nu merită neglijat și faptul că toți studenții au acces la aceleași resurse educaționale și la conținutul cursului. Fiecare student poate astfel să învețe în ritm propriu, prin accelerare sau încetinire, iar schimbul reciproc de informații atât între studenți, precum și între profesor și fiecare dintre studenți, asigură o interacțiune mai eficientă. Prin aplicarea unei varietăți de metode de predare, crește și gradul de reținere a informației. Astfel, dacă studentul învață mai bine prin citire, acesta se va orienta spre lecturarea textelor de pe web-site; cel cu o inteligență auditivă mai dezvoltată va căuta secvențe audio; iar cei cu memorie vizuală vor selecta o sarcină în formă de video cu suport grafic.

Instruirea asistată de calculator are la bază modelul cognitivist al învățării. Spre deosebire de modelul tradițional, care vizează memorarea, organizarea cunoștințelor în memorie și utilizarea acestora, teoriile învățării bazate pe utilizarea tehnologiilor informaționale propun un model în care achiziția cunoștințelor este înlocuită prin transmiterea de cunoștințe, care devine un act didactic ce ajută la construirea piramidală a acestora (abilități, deprinderi, informații).

Concluzii

Metodologia predării limbilor străine ne oferă o multitudine de metode, mijloace, procedee și strategii instructiv-educative care, aplicate cu succes, pot aduce satisfacții și rezultate pozitive participanților la actul de studiu. Nu este corectă viziunea critică, conform căreia apariția și implementarea tehnologiilor informaționale în cursul de limbă străină va conduce la dispariția cărților sau a tablei din sălile de studii. Tehnologiile informaționale sunt propuse, suplimentar metodelor tradiționale de studiu. Acestea reprezintă abordări cu o bază conceptuală nouă, oferind noi puncte de vedere asupra unei anumite probleme sau direcții de studiu. Astfel, pentru realizarea unui învățământ de calitate, și pentru obținerea celor mai bune rezultate, va fi necesară folosirea combinată atât a metodelor clasice de predare, învățare, evaluare, cât și a metodelor moderne.

Bibliografie:

1. Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare / Comitetul Director pentru Educație „Studierea limbilor și cetățenia europeană”, trad. Din lb. fr. de Gh. Moldovanu. Ch.: S.n., 2003.
2. Funk H. „*Lehrwerke und andere Medien zur Integration rechnergeschützter Verfahren in den Unterrichtsalldag*”. In: Fremdsprache Deutsch, Heft 21: 5-13, Goethe Institut, München und Ernst Klett Verlag, Stuttgart, 1999.
3. Levy M. *Computer Assisted Language Learning, Context and Conceptualization*. Oxford University Press, New York, 1997.
4. Middendorff Elke. *Computernutzung und Neue Medien im Studium*. Ergebnisse der 16. Sozialerhebung des Deutschen Studentenwerkes (DSW) durchgeführt von HIS Hochschul-Informationssystem. Hrsg. Vom. Bundesministerium für Bildung und Forschung. Bonn: BMBF PUBLIK, 2002.